

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัย “ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่มีผลต่อการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา: พัทยา” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การสำรวจพื้นที่วิจัย

3.2 การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Resource audit)

3.3 การสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

3.4 การสำรวจศักยภาพของชุมชน

3.5 การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.8 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การสำรวจพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา “ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่มีผลต่อการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา : พัทยา

3.2 การสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Resource audit)

ผู้วิจัยทำการสำรวจทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบตรวจสอบศักยภาพของพื้นที่พัทยา

3.3 การสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบสำรวจศักยภาพของพื้นที่พัทยาจำนวน ข้อ ได้แก่

3.4 การสำรวจศักยภาพของชุมชน

ผู้วิจัยสำรวจศักยภาพของชุมชนเขตพื้นที่พัทยาโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและอ้างอิงมาตรฐานสำนักพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลศักยภาพของพื้นที่พัทยา

3.5 การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พัทยา

3.5.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรและนักท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่พัทยา

จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้สูตรมาเน่การคำนวณหาขนาดตัวอย่างในกรณีที่ไม่ทราบสัดส่วนประชากรที่แน่นอน คำนวณได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2538: 185-186)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิด .05

$$n = \frac{4,817}{1 + 4,817(0.05)^2}$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน

จะได้ขนาดตัวอย่าง $n = 384$ คน

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่คำนวณจะได้เท่ากับ 384 ตัวอย่างโดยสำรวจไว้ 16 ตัวอย่างรวมเป็นขนาดตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

3.6 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาโดยแบ่งประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

3.6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวทางในการสังเกตการณ์เกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่พัทยาโดยเป็นการสังเกตการณ์ที่มีเค้าโครงกำหนดไว้ล่วงหน้า ได้แก่ นำแบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource audit) มาประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่ง

3.6.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสำรวจพื้นที่ศึกษาโดยการสังเกต กิจกรรมการท่องเที่ยว ภูมิทัศน์ ระบบสาธารณูปโภค การคมนาคม ระบบการจัดการด้านการท่องเที่ยว การบริการ สภาพชุมชน สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เป็นต้น

2. ทำแบบสำรวจคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวนข้อ (ดูในภาคผนวก ก)

3. ประเมินตรวจสอบทรัพยากรธรรมชาติโดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Resource audit)

3.6.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและอ้างอิงมาตรฐานสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาศักยภาพของพื้นที่พัทยามีจำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลโดยเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวและเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended response question) มีคำถามทั้งหมด 6 ข้อ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เพศ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ
2. อายุ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ
3. สถานภาพ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ
4. การศึกษา เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ
5. อาชีพ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ
6. รายได้ต่อเดือน เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเป็นคำถามมาตรจัดอันดับหรือการจัดอันดับคุณภาพ (Rating scale) มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนตามข้อคำถามตามวิธีของ Likert scale และใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval scale) กำหนดมาตรวัดเป็น 5 ระดับ จำนวน 4 ข้อ

การกำหนดค่าระดับความสำคัญ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการประเมินผลในแบบสอบถามที่มีอยู่ 5 ระดับผู้วิจัยจึงใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายโดยจัดแบ่งระดับความสำคัญเป็น 5 ระดับเช่นเดียวกันโดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้ (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2544:29) จากเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายได้ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง ศักยภาพในระดับดีมาก

3.41 – 4.20 หมายถึง ศักยภาพในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ศักยภาพระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ศักยภาพในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ศักยภาพในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

3.6.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่พหุ

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามและตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาภาคินพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

5. แก้ไขตามคำแนะนำของกรรมการที่ปรึกษาภาคินพนธ์

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้สร้างเครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามที่ได้มาตรฐานแล้วผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ขออนุญาตไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เดินทางเก็บข้อมูลทุกภูมิภาคแบบเจาะจงและแบบบังเอิญกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พหุ

5. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามทุกฉบับ

6. นำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.8 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.8.1 ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตของผู้วิจัยโดยตรงได้นำมาสรุปตามประเด็นเนื้อหาของการสังเกตการณ์ในภาพรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะนำมาใส่ในแบบสำรวจศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้แบบประเมิน 15 ความต้องการพื้นฐาน วิเคราะห์ดังนี้

หากมีระหว่าง 11-15 ข้อ ถือว่า มีศักยภาพสูง

หากมีระหว่าง 6-10 ข้อ ถือว่า มีศักยภาพปานกลาง

หากมีระหว่าง 1-5 ข้อ ถือว่า มีศักยภาพต่ำ

3.8.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

เมื่อได้เก็บข้อมูลจากภาคสนามแล้วผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามความต้องการแล้วผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล โดยแบ่งข้อมูลออกตามตัวแปรและสร้างคู่มือในการลงรหัส (Code) เพื่ออ่านข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นค่าตัวแปรที่กำหนดชื่อตัวแปรต่างๆ
3. ตรวจสอบความถูกต้องของการลงรหัส
4. นำแบบสอบถามมาดำเนินการถ่ายรหัสบรรจุข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
5. ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
6. แก้ไขข้อมูลตามที่มีความผิดพลาดต่าง ๆ
7. ทำการ Run ข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้จากการ Print out มาตรวจสอบความถูกต้อง และทำการแปลผลในแต่ละตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) เพื่ออธิบายข้อมูลประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

1.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 – ตอนที่ 5

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 – ตอนที่ 5

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistic) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ และอาชีพ

2.2 สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance) ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน

2.3 สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระกัน เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2-3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยจะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variables) และตัวแปรตาม (Dependent variables) โดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งมีการใช้สถิติ

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) โดยใช้

1.1 ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) และประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) ใช้สูตรการคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 38)

1.2 ค่าเฉลี่ย/มัธยฐานเลขคณิต (Mean) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval scale) และประเภทอัตราส่วน (Ratio scale) โดยใช้สูตรการคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 39) ดังนี้

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลที่ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค และประเภทอัตราส่วน ใช้สูตรการคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 48)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential analysis) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานในการวิจัย เพื่อสรุปผลอ้างอิงไปยังประชากรของการศึกษาครั้งนี้จะตั้งระดับความเชื่อมั่น 95% โดยสถิติที่นำมาใช้ทดสอบสมมติฐานมีดังต่อไปนี้

2.1 ค่า t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม กรณีทราบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม แบบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระแก่กัน (Independent sample) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 135)

2.2 ค่า F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) (กัลยา วาณิชบัญชา, 2544: 135)

และถ้าผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ต้องทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป เพื่อดูว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) (กัลยา วาณิชบัญชา, 2546: 161)

2.3 สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วาณิชบัญชา, 2546 : 311-312)